

PRO-BIO
Svaz
ekologických
zemědělců

BiO
Academy

FINALIZACE BIOPRODUKCE

SDRUŽOVÁNÍ ZEMĚDĚLCŮ

SBORNÍK

2017

Akci finančně podporuje Ministerstvo zemědělství

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Obsah

1. Družstvo ČESKÉ BIOMLÉKO v roce 2017 – příklad dobré praxe z hlediska sdružování, Ing. Miloš Pátek
2. Podpora a možnosti spolupráce v rámci Svazu PRO-BIO, Kateřina Urbánková
3. Historie českého družstevnictví
4. Představení ekostatku Bezděkovský mlýn
5. Kontakty

Družstvo ČESKÉ BIOMLÉKO v roce 2017 – příklad dobré praxe z hlediska sdružování

Ing. Miloš Pátek

Historie družstva

Družstvo ČESKÉ BIOMLÉKO vzniklo v červnu 2012 jako sdružení výrobců biomléka v České republice, kteří stáli před rozhodnutím zda ukončit výrobu biomléka pro naprostý nezájem zpracovatelů, vykoupit a přiměřeně zaplatit tento produkt. Spojením se a nalezením partnera, který měl o biomléko zájem.

Činnost družstva v datech

- říjen 2011: první setkání bio mlékařů Sasov
- listopad 2011: první kontakt s německou mlékárnou
- leden 2012: projednání spolupráce, předpoklad od nového kvótového roku tj. 1.4.2012
- květen 2012: mlékárna nezaloží dceřinou společnost, ale požaduje založení odbytového družstva zemědělci
- červen 2012: 11.6. ustavující schůze v Jihlavě
- červenec 2012: registrace odbytové organizace na SZIF 17.7.2012, podpis smlouvy s Glaeserne Melkere
- leden 2017: registrace Organizace producentů u SZI
- únor 2017: zahájení obchodování mléka s HOLLANDÍÍ Karlovy Vary s.r.o.

Zahájení činnosti

- Září 2012 – 1.9. zahájení dodávek biomléka
8 dodavatelů z Vysočiny
- Prosinec 2012 – 1.12. zahájení dodávek biomléka
5 dodavatelů jižní Čechy
- Květen 2014 - Agrome s.r.o.
- Srpen 2014 – Bio-ceeport s.r.o.
- Listopad 2014 - Vondrák Jiří
- Květen 2015 - Bergmuller s.r.o.
- Červen 2015 - Heindl Marek, SUFLOK s.r.o.,
Ing. Radovan Lyr, Farma Otročín
- Duben 2016 - Ing. Nová Miluše
- Únor 2017 - Bc. Pavel Wachtl
- Duben 2017 - Farma Háje mléko Jelínková Lenka

Rok 2012

Množství dodaného biomléka	1 734 902 kg
Průměrný tuk	4,083 %
Průměrná bílkovina	3,341 %

Kvalita	S(Q)	57,420 %
	1	42,580 %

Rok 2013

Množství dodaného biomléka	9 058 408 kg
Průměrný tuk	4,009 %
Průměrná bílkovina	3,262 %

Kvalita	S(Q)	62,020 %
	1	37,780 %
	2	0,200 %

Rok 2014

Množství dodaného biomléka	9 80 161 kg
Průměrný tuk	3,990 %
Průměrná bílkovina	3,273 %

Kvalita	S(Q)	81,010 %
	1	18,860 %

Rok 2015

Množství dodaného biomléka	11 264 968 kg
Průměrný tuk	4,010 %
Průměrná bílkovina	3,257 %

Kvalita	S(Q)	64,000 %
	1	36,000 %

Rok 2016

Množství dodaného biomléka	12 621 583 kg
Průměrný tuk	4,050 %
Průměrná bílkovina	3,317 %

Kvalita	S(Q)	70,640 %
	1	29,340 %
	2	0,020 %

Duben 2017

Množství dodaného biomléka	4 428 191 kg
Průměrný tuk	4,040 %
Průměrná bílkovina	3,240 %

Kvalita	S(Q)	77,200 %
	1	22,170 %
	2	0,630 %

Průměrná cena	11,64 Kč/kg
---------------	-------------

Kvalita dodávek

Členové s nejvíce Q

- Pavel Karmazin 100 %
- Rubelit, s.r.o. 100 %
- Bemagro a.s. 100 %
- Agrome s.r.o. 100 %

Členové s nejméně Q

- Agra Zvíkov 15,32 %
- Farma Otročín 11,11 %

Hodnocení tučnosti

Nejvyšší průměrná tučnost

- Ing. R. Lyr 4,37 %
- Suffolk, s.r.o. 4,36 %
- ZD Oslavice 4,35 %

Nejnižší průměrná tučnost

- Rubelit, s.r.o. 3,84 %
- Ing. M. Nová 3,83 %
- Jiří Vondrák 3,79 %

Hodnocení bílkoviny

Nejvyšší průměrná bílkovina

- Ing. R. Lyr 3,60 %
- Suffolk, s.r.o. 3,59 %
- Jan Dvořák 3,45 %

Nejnižší průměrná bílkovina

- Pavel Karmazin 3,06 %
- Jiří Vondrák 3,13 %
- RNDr. Šrůtek 3,18 %

Aktuální události – činnost družstva

- Leden - registrace Organizace producentů
- Únor - zahájení obchodování mléka s HOLLANDÍÍ Karlovy Vary s.r.o.
 - zahájeno jednání s EKOMILK Frýdek Místek o možnosti obchodování biomléka od pana Menšíka
- Březen - dohodnuto obchodování bio mléka z FARMA HÁJE MLÉKO od pí. Jelínkové ve prospěch Františka Pešíčky, Zahrádka u Petrovic – Sedlčany.
- Duben - zahájení jednání s ekofarmou Košařův mlýn, s.r.o. o možnosti dodávek biomléka do mlékárny BIO Vavřinec u Benešova v objemu 25 000 l/měsíčně s výhledem na 50 000 l/měsíčně
- Květen - zahájeny dodávky od BIO Vavřinec

Přínos oproti konvenci

Rozdíl

rok	množství v l	Kč/lit.ČB/konv	kč bio/konv
2012	1 700 884	1,5	2 551 326
2013	8 880 792	1,69	15 008 539
2014	9 490 354	2,29	21 732 910
2015	11 044 086	3,55	39 206 506
2016	12 621 583	4,45	56 166 044
Celkem Kč			134 655 325

Přínos oproti bio ceně v ČR

Rozdíl

rok	množství v l	Kč/lit.ČB/bioČR	Kč bioČB/ČR
2012	1 700 884	0,51	867 451
2013	8 880 792	1,49	13 232 380
2014	9 490 354	0,99	9 395 450
2015	11 044 086	2,61	28 825 065
2016	12 621 583	1,53	19 311 022
Celkem Kč			71 631 368

Vize do budoucna

S rozšiřující se členskou základnou zabezpečit následující kroky:

- Rozšíření počtu odběratelů
- Zahájit kroky k možnosti vlastního zpracování
- Vstup na trh s vlastními výrobky 2018-2019
- Soustředování objednávek členů družstva

Podpora a možnosti spolupráce v rámci Svazu PRO-BIO

Kateřina Urbánková, manažerka svazu PRO-BIO

PROJEKT NA PODPORU PRODUKCE A ODBYTU BIOMLÉKA

- PORADENSTVÍ PRO KONVENČNÍ PODNIKY (posouzení, zda jsou vhodné pro ekologické zemědělství, návržení vhodných opatření na orné půdě, v chovech zvířat z hlediska animal welfare & zdravotního stavu & krmivové základny, na TTP apod. s cílem optimalizovat ekonomickou situaci podniku, kvalitu chovu zvířat, a to za využití stávajících podpor a možností, kalkulace transakčních nákladů, zlepšení výnosové stránky podniku, návržení odbytových kanálů pro mléko z přechodného období a následně biomléko, popř. pomoc s vybudováním vlastního zpracování atd.)
- PORADENSTVÍ PRO STÁVAJÍCÍ EKOLOGICKÉ PODNIKY (optimalizace odbytových možností, hospodaření dle vyšších standardů, vybudování vlastního zpracování, marketingu atd.)
- VÝMĚNU ZKUŠENOSTÍ MEZI SEDLÁKY (exkurze na mléčné podniky v režimu EZ v ČR, v Německu, na Slovensku, vzdělávací semináře ke zpracování, chovu skotu, ovcí, koz atd.)
- VYTVOŘENÍ PRAKTICKÝCH PŘÍRUČEK A MATERIÁLŮ PRO MLÉČNÉ EKOLOGICKÉ PODNIKY (metodické listy k chovu, animale welfare, homeopatii, krmivářství, orné půdě atd., praktické příručky ke zpracování, analýzy stavu produkce trhu s BIO mléčnými produkty atd.)
- POSOUZENÍ DOPADU EKOLOGICKÉHO HOSPODAŘENÍ NA KVALITU VODY A PŮDY (u zapojených podniků)

Historie českého družstevnictví

Družstevnictví vzniklo jako účinný nástroj k řešení hromadících se hospodářských a sociálních problémů, které s sebou koncem první poloviny 19. století přinesla průmyslová revoluce a s ní nástup kapitalistického tržního hospodářství.

Družstevnictví tvořilo od svého počátku zvláštní společensko-ekonomickou formu založenou na principech svépomoci, spolupráce a sociální solidarity.

První reálné družstvo se zrodilo v anglickém městě Rochdale v roce 1844. Jednalo se o družstvo ve své podstatě spotřební a jeho zakladateli proklamované zásady jsou dodnes platné.

V roce 1845 vznikl v Sobotišti na Slovensku tzv. Gazdovský spolek, jehož iniciátor Samuel Jurkovič tak realizoval de facto první spořitelní a úvěrní družstvo na světě.

Tradice českého družstevnictví, která patří k nejstarším na světě, se odvíjí od roku 1847. V tomto roce byl v Praze ustanoven Pražský potravní a spořitelní spolek, který jak sám jeho název napovídá, tvořil jakousi symbiózu spotřebního a spořitelního družstva.

Důležitým historickým momentem bylo vydání družstevního zákona v roce 1873.

Z hlediska mezinárodního družstevního hnutí je významným mezníkem rok 1895, kdy byl založen Mezinárodní družstevní svaz. Pro historii českého družstevnictví je potěšující, že u jeho zrodu stáli i zástupci českých družstev.

Ačkoliv činnost družstev byla z počátku orientována zejména na oblast spotřeby či vzájemné finanční výpomoci a nutno konstatovat, že bez potřebných znalostí a zkušeností nebyly první pokusy vždy úspěšné, přesto se družstevní myšlenka a podnikání prokázaly jako velmi životaschopné a začaly se rychle šířit a postupně

zasahovat takřka do všech oblastí společenské činnosti a materiální výroby. A jestliže na počátku vznikala družstva jako záchranná síť pro sociálně nejslabší vrstvy, postupem doby začala být družstevní forma podnikání využívána i dalšími společenskými vrstvami.

Družstevní forma podnikání "stará více než jeden a půl století", založená na demokratických principech vzájemné spolupráce, pomoci a solidarity, na možnostech osobního podílu, spoluvytváření hodnot a na spolurozhodování o zásadních aktivitách družstevního subjektu, účinně pomáhá milionům lidí na celém světě i v současnosti při zlepšování jejich životních podmínek. Právě tak i v české republice družstvům právem náleží místo mezi podnikatelskými subjekty, neboť i naše družstva účelně napomáhají při řešení sociálních a ekonomických problémů naší současné společnosti a nabízejí a mohou poskytovat i mladé generaci východiska z jejich problémů.

Období 1847 - 1918

Počátky družstevního hnutí na území současné české republiky jsou datovány druhou polovinou 40.let 19.století. Jako v okolních zemích i u nás vznik družstevnictví úzce souvisel s rozvojem kapitalistických výrobních vztahů a rozvinutím tržního hospodářství. To na jedné straně vedlo k růstu produkce, na druhé straně však způsobovalo, že "chudí se stávali ještě chudšími". V obraně proti zvyšujícímu se ekonomickému tlaku a ve snaze zlepšit svoje bídne postavení se nejvíce postižené vrstvy (dělníci ve městech a rolníci na venkově) pokoušely sdružovat do svépomocných organizací - zakládaly první spolky založené na svépomoci, solidaritě a vzájemné pomoci. Bez potřebných znalostí a zkušeností nebyly první pokusy o družstevní činnost vždy úspěšné. Přesto se družstevní myšlenka a podnikání začalo šířit v dalších společenských vrstvách - družstva začaly zakládat i řemeslníci a živnostníci ve městech a sedláci a statkáři na venkově. Na přelomu století 19. a 20. již lze zaznamenat úspěšný rozvoj družstevního hnutí v mnoha oblastech ekonomické i výrobní činnosti a v různých vrstvách tehdejší společnosti.

Období 1918 - 1945

Vznik samostatného Československa znamenal začátek nové etapy dějin i pro družstevnictví. Došlo k rychlému rozvoji družstev různých typů a činností. V demokratických podmínkách a funkční tržní ekonomice vytvořilo ekonomicky silné, dobře organizované a společensky významné i když nejednotné odvětví. Družstevnictví se členilo nejen podle druhu podnikání, ale i pod vlivem národnostních a politických konfliktů společnosti tzv. první republiky. Nicméně je možné konstatovat, že svého vrcholného rozmachu u nás dosáhlo družstevnictví právě v období mezi 1. a 2. světovou válkou.

Druhá světová válka a následná okupace tvrdě zasáhly i do činnosti družstev. Družstevní život byl okupačním režimem značně omezován. Přesto se družstva a jejich členové aktivně podíleli na odbojové činnosti a podpoře perzekuovaných rodin.

Období 1945 - 1989

Poválečný politický vývoj a období totalitního režimu napsaly specifickou kapitolu historie českého družstevnictví.

Družstva a jejich členové se s nadšením pustili do obnovy válkou zničeného hospodářství. Vývoj po roce 1948 a nástup totalitního režimu však razantně poznamenal další činnost družstevnictví. Nastalo uplatňování tvrdého centralismu, jehož důsledkem byl mimo jiné silný byrokratismus a nucené fúzování družstev do velkých až gigantických celků se značným odstupem od členské základny. Byla narušována a omezována družstevní demokracie i další specifické prvky družstevního hnutí. V rámci teorie o nižší formě družstevního vlastnictví byla družstva systematicky zbavována podnikatelské iniciativy, účelově zneužívána a postupně etatizována. Došlo k likvidaci celých sektorů družstevní činnosti. Navzdory nepříznivějším podmínkám než měl státní a komunální sektor se družstva vyznačovala iniciativou, větší pružností a podnikavostí. Družstvům se podařilo vybudovat v zájmu svých členů solidně fungující síť výroby a služeb.

Období 1990 - současnost

Proces demokratizace po listopadu 1989 se promítl i do systému družstevnictví. Družstva za významné pomoci zahraničních družstevních organizací obhájila svoji existenci i legislativní uznání. Vývoj v posledním desetiletí 20.století jasně prokázal, že družstevnictví pomocí principů a hodnot, které uznává a používá je schopno překonávat jak svoje vnitřní problémy, tak i vnější, mnohdy až likvidační tlaky.

Družstevní forma podnikání je stále aktuální. A jako ve světě má družstevnictví i v české republice svoje opodstatnění. Právě v současné době může družstevnictví, založené na demokratických principech, vzájemné spolupráci a solidaritě nabízet východiska a napomáhat, což se mnoha oblastech již i děje, při řešení sociálních a ekonomických problémů společnosti.

Ukazuje se, že i v jedenadvacátém století zůstane družstevnictví efektivní podnikatelskou formou, která účinně zajišťuje potřeby svých členů a významně přispívá ke zlepšování ekonomických, sociálních a kulturních podmínek života celé společnosti.

Zdroj: Družstevní asociace

BEZDĚKOVSKÝ MLÝN, Ekostatek rodiny Řezníčkovy

Na západním okraji jihlavského okresu 17 km jihozápadně od Jihlavy leží v údolí Rohozenského potoka v nadmořské výšce 550 metrů obec Rohozná. Část rozlehlého katastru patří do přírodního parku Čeřínek. Nedotčená příroda s lesy, rybníky, poli a loukami.

Ekostatek Bezděkovský mlýn se nachází v místní části Familie. Je to zemědělská usedlost, jejíž historie sahá až do 16. století jako Rohozenský mlýn. Rod Bezděkovských se píše od roku 1759, kdy Tomáš Bezděkovský vystavěl starý mlýn a žádal vrchnost, aby na něm mohl zůstat. Od té doby si zde Bezděkovští předávali své mlynářské řemeslo po další generace. Posledním mlynářem byl dědeček Josef Bezděkovský, který s láskou provozoval nejen své řemeslo, ale obhospodařoval i půdu, kterou ke mlýnu měl.

Od roku 1993 se zde začalo opět hospodařit. Nebylo to však již ve mlýnici pod jménem Bezděkovských, ale na polích jako Štěchovi. Od roku 2010 zde začali hospodařit manželé Řezníčkovi a začali se postupně rozrůstat. Převzali pole a ovečky a pořídili si masný skot. Nyní hospodaří v režimu ekologického zemědělství na výměře 180 ha zemědělské půdy. Na orné půdě pěstují obilí, brambory, lusko-vinoobilní a jetelotravní směsky. Na loukách suší seno. Stáda ovcí a skotu se pasou od jara do podzimu na pastvinách. Na zimu jsou ustájena s možností výběhu.

Kontakty

Ing. Miloš Pátek

Jednatel společnosti Rubelit

T: +420 602 537 212

M: rubelit@iol.cz

RUBELIT, s.r.o.

Rožná 189

592 52 Rožná

Kateřina Urbánková

manažerka svazu PRO-BIO

Telefon: 583 216 609

E-mail: pro-bio@pro-bio.cz

PRO-BIO – Svaz ekologických zemědělců, z.s.

Nemocniční 1852/53

787 01 Šumperk

Věra Řezníčková

spolumajitelka statku

Tel. 606 110 436

Ekostatek

Bezděkovský mlýn

588 44 Rohozná 36

Družstvo ČESKÉ BIOMLÉKO

ceskebiomleko@seznam.cz

www.druzstvoceskebiomleko.cz

<http://ceskebiomleko.cz/>

PRO-BIO – Svaz ekologických zemědělců, z.s.

Nemocniční 1852/53

787 01 Šumperk

Telefon: 583 216 609

E-mail: pro-bio@pro-bio.cz